

Landskapets utmaning

Svenska landskap
Jan-Anders Eriksson
Arne Persson
Konsthallen, Luleå

KONST

HUR UTE KAN det bli i konstvärlden?
Att måla landskap?

Det kan man tro, men egentligen är det inte särskilt omodernt.

Landskapet och den yttre miljön inspirerar ständigt till avtryck i konsten: naturalistiskt, expressionistiskt, avbildande och som gestaltning av en känsla eller tillstånd, föreställande eller abstrakt. Och samtidigt är det fortfarande lika svårt för människan att överträffa naturens eget dramatiska och ständigt föränderliga uttryck. Det är ett utmanande sisyfosarbete där kulturen som regel förlorar.

Vissa framhårdar dock att oavsett vindriktning på konstens arena, söka sig till landskapet och utmaningen. Två av dem visas nu i Luleås konsthall. Det är Jan-Anders Eriksson med sin konstnärliga bas i Luleå – och vid vatten skulle jag vilja tillägga då vattendrag snarare är regel än undantag i hans bilder. Den andre är Arne Persson, bosatt i Småland på halvön Möckelsnäs.

I det här fallet är geografien nämligen ovanligt viktig. Båda konstnärerna använder och återanvänder ständigt sina nära landskap.

Men medan man lätt kan uppfatta ett berg, en skog och människor hos Jan-Anders Eriksson är Perssons landskap upplösta. De återges som ytor och ljus,

svårfångade som föreställande men ändå inte helt reducerade till abstraktion. Det bästa exemplet är hans bilder av stenbrott där skarpa stenkanter lätt kan ses.

I *Svenska landskap* är det i stället ett annat, mer dunkelt motiv som drar blickarna till sig. Mitt emellan två stora lysande blå verk hänger en mindre gul bild med en rund form i centrum. Den heter *Lycksalighetens ö* och inte för mitt liv kan jag tolka titeln ironiskt. Den dyker upp senare i flera bilder, men i andra färger och kontexter.

Påtagligt i utställningen är givetvis båda konstnärernas arbete med färg. Höga temperaturer som får bilderna att närma sig gränsen till kitsch och möbelhusbilder, Arne Persson drar sig till exempel inte från att använda metalligglänsande färger.

Han arbetar på pannåer, för övrigt just köpta på ett småländskt möbelhus i lågprisklassen, och ofta använder han två skivor. Då skapas ett brott, en springa i bilden, något som samverkar med hans lite rufsiga sätt att lägga på färgerna; krackeleringar, skrapningar, penseldrag och spackelföring syns tydligt. Mot det kontrasterar de klart avgränsade linjerna, oftast horisontella, som förmodligen är gjorda med hjälp av tejp. Där syns inte sällan underlaget, naturen om man så vill.

DET ÄR JUST de där horisontlinjerna, vilka även återkommer i Erikssons landskap, som också verkligen håller ihop den här utställningen. Konstnärernas verk är nämligen genomgående

KVÄLL I STENBROTT. Arne Persson.
Foto: ANDERS ALM

KYRKBYN. Jan-Anders Eriksson på Konsthallen i Luleå.
Foto: ANDERS ALM

hängda om vartannat och det hade kunnat bli rörigt. För även om också Jan-Anders Eriksson jobbar med kraftiga färger är hans teknik mer varsam med lugna strykningar närmast duken och med skyar i märkliga smutsiga eller dova rökgiga nyanser på himlen. Bland dem växer sedan de drömda landskapen fram, eller de verkliga som liksom fått byta plats lite. Förgäves letar jag till exempel i mitt minne efter vatten vid en kyrkby som på bilden *Kyrkbyn* – i dag finns våra röda kyrkstugor högt ovan vattenlinjen.

I lugnet ryms även konstnärens humor. *Nygjort väder* är förstås en motsats till ogjort. Ännu roligare blir det när han tycks vara lika osäker som kollegorna i en annan utställning i hallen och lämnar upp till mig att välja en titel satt inom parentes till verket *Hemma*

är ett vykort, *Hembygden som sofflandskap*. Själv har han inte mycket till övers för tavlor, sådana som är lätta att sätta över soffor.

För även om Arne Persson och Jan-Anders Eriksson framhårdar som målare har de båda en förtjusning i orden. Persson har givit ut en bok och gjort textsatta bildspel. Titlarna till utställningens verk är därför inte oviktiga, här finns en tydlig avståndare. Och när jag går hem i vinterskymningen tackar jag Jan-Anders Eriksson för lånet av glasögon. Över viken drar just sådana där rökfärgade moln förbi, bakom dem gluttar något skarpt rosa fram i en reva. Men ute är det ju inte alls någon fara på färde, kanske kan man tolka hans bilder så, utan bara en vanlig sketten onsdag i januari.

Regine Nordström